

הגבול ההקטן

מרד "אבוקאדו קור" לימאים

עבודה, אלא גם מוסגרת-חיים, וגם בית — אינו יכול כלל להילחם על תנאיו. ההסתדרות, המייצגת אותו היא בעלת האינטרס וההגנה, האינטרס של המעביד. נגד מצב זה פרץ, בשעתו, המרד הגדול של הימאים — מרד שהיתה לי הזכות לעמוד לימינו, ולתת לו כל עזרה אפשרית. המרד של היום שונה מן המרד ההוא מן הרבה בחינות, ולא כל מנהיגי המרד המפואר דאו מצדיקים את כל השיטות שנקטו על-ידי המורדים והיום.

אולם המכנה המשותף הוא זה: המרד נגד מצב בו המעביד מתיימר לייצג את העובד כלפי עצמו, דבר המעמיד את איגוד הימאים במצב קשה ביותר.

מצב זה לא היה מתעורר, אילו התגשמה דרישתנו העקרונית: להפוך את ההסתדרות הימאית מגוף מונוליטי מופלג, לגוף, לפדרציה חופשית של אגודות מקצועיות אוטונומיות, המנוהלות על-ידי עצמן, ללא עסקנים מקצועיים, ובוודאי ללא שיעבודן למפלגות. כל עוד לא נוצר מצב זה, תימשך התסיסה והיו זעזועים — כי העניין העקרוני של המורדים הוא צודק, ותהיינה שיטותיהם מוצדקות או בלתי-מוצדקות.

תשובת השר ריין: לשאלה (1): "חיי דות צה"ל פועלות בשטחים המוחזקים על-פי ההוראות והכללים המקובלים בישראל, והתואמים את אמנת ג'נבה מס' 4 משנת 1949.

לשאלה (2) הפניתי שאלתי לשר-המשטרה. לא קל היה להבין, באופיה של שנה — כפי שאתה מבין, כשאתה קורא עכשיו את הדברים בנחת — כי השר התחמק מלהשיב שישאל מכירה או לא מכירה באמנה. קפצתי ממקומי:

אורי אבנרי: (שאלה נוספת): האם השר או משרדו אחראי בממשלה, הודיע על צלב האדום הבינלאומי שישראל נוהגת לפי האמנה?

משה דיין: אינני מוסמך להשיב בשם הממשלה.

היתה זאת שוב התחמקות אלגנטית, שהמ"צאה בו במקום. האמת היא, כמובן, שממ"שלת-ישראל אינה נוהגת לפי האמנה, מכיוון שאינם נותנים לאנשי הצלב האדום להיפגש עם העצירים.

בבוקים בקדנזע

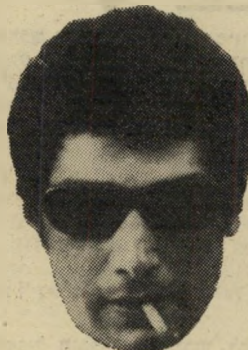
לא כל השרים הם אמני התחמקות כמו דיין. כשהם מתחמקים, זה בולט יותר. כך קרה, למשל, כשעורתי עניין המרגיו אותי זה מכבר: רעש הבבוקים הריקים, המתגלגלים על ריצפת אולמי הקולנוע, ברגעים המותחים או העיניים של הסרט. שאלתי את שר-הפנים מרדכי אנו דואג לחייב את המוניס בבתי-הקולנוע למכור משקאות ב-בבוקים-פלאסטיק.

סגן-השר, ישראל בן-מאיר, ענה שברוב המקומות יש חוקי-עזר, האוסרים זריקת פסולת במקום ציבורי. לפי זה, אסור לזרוק בבבוקים על ריצפת קולנוע.

אורי אבנרי: (שאלה נוספת): קל היה למנוע זאת אילו משרד-הפנים היה דואג לכך שיימכרו רק בבבוקי-פלאסטיק, כמו במיגרשי הספורט.

סגן-השר בן-מאיר: ... אינני יודע אם מכירת בבבוקי-פלאסטיק תעזור במיקרה זה, כי גם הם יכולים להתגלגל, ואם אדם דורך עליהם, הם יכולים להוות מטרד עוד יותר רציני. באופן עקרוני אסור לזרוק בבבוקים על הריצפה. ...

בקינור: משרד-הפנים אינו מתכנן לעשות

מרדכי דיין

לפני כמה ימים הוגף דגל המרד באונייה אבוקאדו קור. לא ניכנס כאן לפרטי הסכסוך, הנתונים עתה לבירור. בהיעדר תיאור מוסמך של השתלשלות המאורעות, גם לא נצדיק או נשלול מעשה זה או אחר של המורדים או יריביהם.

אולם נצחיר כאן בצורה חרימשמעתית: אנו מת-ייצבים ללא סיווג מאחרי הדרישה העקרונית המושי-מעת עתה בפי המורדים — הדרישה לשחרור ציבור הימאים מעול הקומוניסטים.

בוועד-הפועל של ההסתדרות אין שליח של ציבור-הימאים — שליח שנבחר על-ידי הימאים, הפועל מטעם הימאים, הנהנה מאימונם. תחת זאת יש חבר בוועד-הפועל "המחזיק בתיק הימאים". מי זה? חבר בשם יונה יגול, מוחזקי מפא"י, איש ההתיישבות העובדת, אדם עתיר-זכויות ובעל עשרות שנים של ותק בעסקנות הסתדרותית — שנסיונו היחידי בים הוא כמפלג-חינים בשליחויות ההסתדרות.

היפלא כי ציבור-הימאים — כולו — מתמרד נגד שלטונו של קומוניסט כזה? היפלא כי גם מורדי אבוקאדו קור, ואם מתנגדיהם באיגוד הימאים, מאוחדים בדבישה זו: להוציא את התיק מידו "המחזיק בתיק", להחזיר את התיק לבעליו, לימאים עצמם? אולם מעבר לדרישה זו של סילוק הקומוניסטים, ישנה דרישה רחבה ועקרונית עוד יותר. היא נוגעת לעצם היחסים בין ההסתדרות והימאים.

כאשר החבר יגול "מחזיק בתיק הימאים" — בשם מי, לטובת מי, הוא מחזיק?

כאן מתגלה אחד האבסורדים הבולטים ביותר במערכות המישרת הקיים, שכולו רצוף אבסורדים.

ההסתדרות היא המעבידה העיקרית של ימאי ישראל. היא שותפה חשובה בחברות המרכזיות, הקובעות את תנאי-החיים של הימאים. משמע: הימאי, שבשבילו האונייה אינה רק מקום-

בפרשת רדינג ד' ראינו את ההיפוך מרכזי-המפלגות החליטו מה שהחליטו, והכ"ר ירחו את חברי-הוועדה להצביע לפי החלטת מרכזי-המפלגות. כך, בסופו של דבר, לא היה שום ערך לבירור בוועדה.

אם יחזור הדבר גם בפרשה זו, הרי שגם הבירור הזה בוועדה יהיה ללא כל ערך.

דירקטור על ג'נבה

מאז החמרת הביקורת על השאליות, הופכת "השאלה הנוספת" לחלק חשוב של פעולתנו. בייחוד כשהמורד במשה דיין, יש בכך אתגר. כי דיין עונה על השאלות תות בקיצור נמרץ. לא קל להבין את משמעות התשובה, כשהיא לרוב מילה אחת — "כן" או "לא", ללא הסבר נוסף. ואז

נח חירון: מה משותף לפיקוח על הבנקים ולבבוקים המתגלגלים על ריצפת הקולנוע? מה משותף לשפכים בראשון לציון ולרצח-עם בביאפריה, לחוף-הרחצה בבתי-ים ולעמק-המצלבה בירושלים?

התשובה: בכל הנושאים האלה, ועשרת אחרים, עסקה סיעתנו בשבוע שעבר בפעור לתת בכנסת, בששת נאומיה, בשאלחות שהגישה ושנענו על-ידי השרים, בהצעותיה לסדר-היום ובשאר יוזמותיה.

ראשוני-לציון וביאפריה

במערכת הבחירות שלנו העלינו, בשעתו, את רעיון "הגלגל הקטן". אמרנו: גלגל קטן מאד יכול להפעיל מכונה שלמה. הוא מפעיל גלגל יותר גדול, וזה מפעיל מצידו גלגל עוד יותר גדול. כלומר: אנחנו ניוזם דברים, ונכריח את הסיעות האחרות לחקות אותנו. לפעמים זה בולט מאד. כך, למשל, החד-לטנו השבוע לדרכן את הממשלה להתערב באופן דחוף נגד רצח-עם בביאפריה. מה עשינו? הגשנו לנשיאות-הכנסת הצעה דחופה לסדר-היום, שקיבלה את המיספר הסידורי 744. תלינו מייד העתק של הצעה זו בחדר-העיתונאים.

תוך דקות מעטות גרם הדבר לפעילות בשאר חלקי הבית. סיעת המרכז החופשי, שלעולם אינה רחוקה מאחורינו, נחפזה לתגיש הצעה דחופה משלה, שקיבלה את המיספר 747.

אם תשלול הנשיאות את דחיפות ההצעות שלנו, תישאר לפחות הצעת גח"ל — ר"ה העניין יעלה לדיון. במסיגרת המיכסה הגדולה העומדת לרשות גח"ל.

תהליך דומה היה בעניין ראשוני-לציון. הגשנו הצעה דחופה לסדר-היום, והנשיאות שללה פה-אחד את הדחיפות. אך הדבר דירבן את הקואליציה, והשבוע כבר הגיעו לדיון שתי הצעות רגילות של אנשים קרא-ליציוניים (סרדינס ממע"י ושמ"טוב ממפ"מ) ודיון באותו עניין. הן הועברו לוועדה (אגב, באותו יום בו שלל שמ"טוב המפ"מ את המיפעל, הצדיק שר-הבריאות המפמ"י את אותו מיפעל).

בטכסיס של "הימנעות מהצבעה" מסרנו מעל הוכרן אוהרה קצרה אך חשובה:

אורי אבנרי: נמנעתי כדי להזהיר את הכנסת, ואת הציבור, מפני תופעה שהיינו עדים לה בפרשת רדינג ד'. הדיון בוועדה עדיף על הדיון במליאה רק במיקרה אחד, והוא: שחבריה-הוועדה יראו את עצמם כשופטים בלתי-תלויים, השומעים את העדויות ואת חוות-הדעת, והחליטו בסופו של דבר לפי הבנתם ומצפונם.

לנהגים נגד שיטת הנקודות

נעלה רק נקודה אחת: הנקודות של שיטת-הנקודות שערורייה היא ששינוי בה חמור בזכויות הנהגים בארץ הופעל בצורת תקנה, ללא דיון בכנסת, ללא אישור עקרוני של הכנסת.

כאשר הגניב השר את העניין בדבריה-הסיכום שלו בוויכוח מסויים, הגבתי על-כך מייד מעל דוכן זה, ושללתי פגיעה זו בזכויות-האזרח. אך בינתיים הפך הדבר לממשל. אין צורך בניתוח מעמיק כדי להצביע על הנקודות הי-בלתי-צודקות בשיטת הנקודות דות.

נקודה אחת: אדם שפר-נסחו על הכביש, הנמצא על הכי-ביש שמונה שעות ביום כנהג אוטו-בוס, משאית או מונית — דינו בצבירת נקודות אינו שונה מזה של אורח המבלה על הכביש חצי שעה ביום. אין פה שיוויון אמיתי, ולא יכול להיות פה שיוויון אמיתי. **נקודה שנייה:** עבירה חמורה הנגרמת להריגת אדם, שהה-לפי שיטה זו לשתי עבירות, כגון אי-הפסקת-פעולת המאות אחרי עקיפה. יכול אדם לאבד את רשיון-הנהיגה

השר כרמל

שלו — זאת אומרת: את פרנסתו ממש — מפני ששכח כמה פעמים בשנה להפסיק את פעולת המאות אחרי עקיפה, דבר שאין לו שום השפעה על הבטיחות בדרכים. ודוגמות כאלה יש רבות. **נקודה שלישית:** הכל תלוי בשוטר. אם ישתכנע על-ידי נערה מקסימה שלא לרשום לה דו"ח, אין נקודה. אם יעלה בידו משהו להמס את ליבה של שוטרת חמורה — והרי רובן חמודות — לא ייצא נפסד.

נקודה רביעית: שום אדם לא יודע עוד בנקל בעבירה, מחשש פן יצבור נקודות. על כל דבר קטן וועיר ירוץ אדם לבית-המשפט, יבלה שם שעות וימים, ויסתום את צינורות השיפוט, העמוסים בלאו הכי בזרם גובר של תיקים.

נקודה חמישית: עצם מסירת סמכות כה חמורה, לגבי פרנסת האדם וחיוו, סמכות שיפוטית ממשית, בידי פקיד-מינהל — זוהי פגיעה בעקרונות מדינת-החוק.

זוהי הגברת שילטון הביורוקרטיה, אחת מעשר המכות של ימינו. אנו חוזרים כאן לימי הפריווילג'יה בה של המדק, כשהפקיד יושב על כסה-המלוכה החדש. העובדה שכל זה נעשה על רקע אמוציונלי, בשם הדאגה הצודקת לצימצום תאונות-דרכים, אינה משנה דבר.

אילו היו נוכחים כעת באולם חבריה-הכנסת שדיברו היום בלהט על תאונות-הדרכים, הייתי רוצה להזהיר אותם שוב לפני הגישה האמפיונאלית, גישת-הפרק שלא תישא שום פרי בנושא זה, נושא שהוא בעיקרו מיכאני, מרדעי ומקציעי.